

Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo a ochrana ovzdušia

17 -18. september 2015, Podbanské, hotel Permon

Energetický audit a ochrana ovzdušia

Ing. Pavol Kosa

Národná energetická spoločnosť a. s.

Prvotné poslanie alebo úloha energetického auditu je odhalit' rezervy v používaní energie pri prevádzke tej ktorej spoločnosti

Používanie energie vo všetkých formách je viac či menej spojené s emisiami

- ❖ látok znečistujúcich životné prostredie,
- ❖ skleníkových plynov, hlavne CO₂

Zníženie spotreby energie = zniženie produkcie znečistujúcich látok a skleníkových plynov (nie úspory !!!)

Čo hovorí legislatíva ?

Samotný zákon 321/2004 Z. z. o energetickej efektívnosti , vrátane dôvodovej správy cudne (či čudne) mlčí o „druhotnom“ (ale nie druhoradom) aspekte úspor energie a to v znižovaní zat'aženie životného prostredia

(bol by to kompetenčný spor s MŽP SR?)

Ministerstvo hospodárstva vydalo všeobecne záväzný právny predpis, vyhlášku MH SR .179/2015 Z. z. ktorou sú upravené nasledovné náležitosti podľa § 1

- a) postup pri výkone energetického auditu,
- b) obsah písomnej správy z energetického auditu,
- c) forma súhrnného informačného listu,
- d) rozsah súboru údajov pre monitorovací systém energetickej efektívnosti.

Čo platí !

Vyhláška MH SR č. 179/2015 Z. z.

v § 2 ods.1 písm. d je uvedené:

Energetický audítor pri výkone energetického auditu

d) vypracuje ekonomické vyhodnotenie opatrení a **environmentálne vyhodnotenie opatrení**

v § 2 ods.5 písm. f je uvedené:

Energetický audítor zostaví z návrhu opatrení súbor odporúčaných opatrení, ktorý obsahuje

f) **environmentálne hodnotenie**, v ktorom sú uvedené názvy znečistujúcich látok a skleníkových plynov, emitované množstvo za kalendárny rok predchádzajúci spracovaniu energetického auditu a predpokladaný stav po realizácii súboru opatrení; na tento účel sa môžu využiť údaje zistené podľa osobitných predpisov.¹⁾

a v §3 písm. g je uvedené:

Písomná správa z energetického auditu obsahuje

g)) ekonomické vyhodnotenie opatrení podľa § 2 ods. 5 písm. e) a environmentálne vyhodnotenie opatrení podľa § 2 ods. 5 písm. f),

Čo platí !

Vyhľáška MH SR č. 179/2015 Z. z.

Odvolanie sa na to o čo sa opriet' pri výpočte emisií

1) **Napríklad** zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov, zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov, zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 399/2014 Z. z.

Čo platí !

Vyhláška MH SR č. 179/2015 Z. z. - príloha č.5 !

Súbor údajov pre monitorovací systém“

sú tu identifikované ZN a skleníkový plyn, ktoré sa majú kvantifikovať

Prínosy z hľadiska životného prostredia			
Znečistujúca látka a skleníkový plyn	Pred realizáciou opatrení	Po realizácii opatrení	Rozdiel
TZL (t/r)			
SO ₂ (t/r)			
NO _x (t/r)			
CO (t/r)			
CO ₂ (t/r)			

Takže, ako na to, bez záruky ?

Prehľad legislatívnych predpisov v oblasti znečisťovania ovzdušia ako súčasti životného prostredia

zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší

vyhl. MPŽPRR SR č. 360/2010 Z. z. (kvalita ovzdušia)

vyhl. MŽP SR č. 410/2012 Z. z. (kategorizácia, emisné limity...)

vyhl. MŽP SR č. 411/2012 Z. z. (monitorovanie emisií)

vyhl. MŽP SR č. 60/2011 Z. z (notifikačné požiadavky)

vyhl. MŽP SR č. 228/2014 Z. z. (kvalita palív a prevádzková evidencia)

vyhl. MŽP SR č. 85/2014 Z. z. (kvóty znečisťujúcich látok...)

vyhl. MPŽPRR SR č. 314/2010 Z. z. (program znižovania emisií)

vyhl. MŽP SR č. 127/2011 Z. z. (regulované výrobky)

zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia

zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami...

Trocha terminológie...

znečist'ujúca látka

akákol'vek látka vnášaná ľudskou činnosťou priamo alebo nepriamo do ovzdušia, ktorá má alebo môže mať škodlivé účinky na zdravie ľudí alebo životné prostredie,

emisia

každé priame alebo nepriame vypustenie znečist'ujúcej látky do ovzdušia,

palivo

tuhý, kvapalný alebo plynný horľavý materiál,

emisný faktor

hodnota emisie znečist'ujúcej látky pre daný druh technologického zariadenia, resp. druh paliva, vztiahnutá k množstvu spáleného paliva, resp. na jednotku produkcie alebo ľudskej činnosti,

Trocha zo zákona č. 137/2010 Z. z.

Povinnosti prevádzkovateľov veľkých a stredných zdrojov – **možné podklady pre energetický audit**

- uvádzat' do prevádzky a prevádzkovať stacionárne zdroje v súlade s dokumentáciou a s podmienkami určenými v súhlase obvodného úradu životného prostredia alebo s podmienkami na ochranu ovzdušia určenými integrovaným povolením,
- dodržiavať ustanovené emisné limity, emisné limity určené obvodným úradom životného prostredia alebo integrovaným povolením a monitorovať a preukazovať ich dodržiavanie ustanoveným spôsobom,
- zistovať množstvo znečisťujúcich látok vypúšťaných zo stacionárneho zdroja ustanoveným spôsobom a postupom schváleným obvodným úradom životného prostredia,
- zabezpečiť automatizované meracie systémy emisií, ak je tak ustanovené, a prevádzkovať ich v súlade s dokumentáciou, s podmienkami určenými v súhlase obvodného úradu životného prostredia

Trocha zo zákona č. 137/2010 Z. z.

Zdroj znečisťovania ovzdušia (§ 3)

Stacionárne zdroje (podľa miery ich vplyvu na ovzdušie alebo podľa rozsahu znečisťovania ovzdušia):

velký zdroj - osobitne závažný technologický celok,

stredný zdroj - závažný technologický celok, ak nie je súčasťou veľkého zdroja,

malý zdroj - ostatný technologický celok;

plochy, na ktorých sa vykonávajú práce, ktoré môžu spôsobovať znečisťovanie ovzdušia, skládky palív, surovín, produktov a odpadov a stavby, zariadenia a činnosti znečistujúce ovzdušie, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja alebo stredného zdroja.

Trocha zo sekundárnej legislatívy !

Vyhľáška MŽP SR č. 411/2012 Z. z. Monitorovanie emisií

Hodnota emisnej veličiny sa monitoruje:

- a) technickým výpočtom reprezentatívnej hodnoty emisnej veličiny alebo jej najvyššej technicky možnej hodnoty,
- b) diskontinuálnym oprávneným meraním, ktoré vykonáva oprávnená osoba a ktorého vykonanie sa oznamuje príslušnému orgánu ochrany ovzdušia.

Meranie sa člení na

- 1. jednorazové oprávnené meranie, ktoré sa vykoná len jeden raz,
- 2. periodické oprávnené meranie, ktoré sa vykonáva v pravidelných intervaloch.

- c) kontinuálnym meraním, ktoré sa vykonáva s použitím automatizovaného meracieho systému emisií

Trocha zo sekundárnej legislatívy !

Vyhľáška MŽP SR č. 228/2014 Z. z.

Vyhľáška ustanovuje požiadavky na:

a) kvalitu

1. tuhých fosílnych palív a palív z nich vyrobených, ktoré sú určené na spaľovanie v zariadeniach na spaľovanie palív s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW,

2. kvapalných ropných palív, ktoré sú určené na spaľovanie v stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia,

3. kvapalných a plynných palív, ktoré sú určené na spaľovanie v spaľovacích motoroch stacionárnych zdrojov alebo v spaľovacích motoroch, alebo iných hnacích motoroch mobilných zdrojov znečisťovania ovzdušia,

b) vedenie prevádzkovej evidencie, rozsah, druh a spôsob poskytovania údajov, ktoré je podnikateľ, ktorý vyrába, dováža a predáva palivá, povinný poskytnúť prevádzkovateľom zdrojov znečisťovania ovzdušia a obvodnému úradu životného

.

Ako zistit' množstvo emisií ZN ?

Zákon č.401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia – možný zdroj údajov o množstve emisií ZN

§ 3 Výpočet poplatku

(1) Poplatok prevádzkovateľa veľkého alebo stredného zdroja sa pre každý zdroj určuje na obdobie jedného kalendárneho roka na základe údajov oznámených podľa § 4 ods. 1 alebo podľa § 4 ods. 2 za všetky vypustené znečisťujúce látky, ktoré podliehajú poplatkovej povinnosti a ktoré sú uvedené v prílohe č. 1 (ďalej len "znečisťujúce látky"), podľa výpočtu ustanoveného v prílohe č. 2; poplatok sa zaokrúhluje na celé euro smerom nadol.

§ 4 Oznamovanie údajov

(1) Prevádzkovateľ veľkého alebo stredného zdroja je povinný písomne oznámiť každoročne do 15. februára príslušnému obvodnému úradu životného prostredia úplné a pravdivé údaje o množstvách a druhoch znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia za uplynulý rok a údaje o dodržaní určených emisných limitov 4) zistené podľa osobitného predpisu, 4) výpočet poplatku za každý veľký zdroj znečisťovania ovzdušia a stredný zdroj znečisťovania ovzdušia a výpočet ročného poplatku.

Ako zistit' množstvo emisií ZN ?

Na stránke Ministerstva životného prostredia SR sú zverejnené všeobecné emisné závislosti a **všeobecné emisné faktory** sú zhodné so závislosťami a faktormi, ktoré sú uverejnené vo Vestníku Ministerstva životného prostredia SR, ročník XVI, čiastka 5/2008, časť III. bod 1. v znení doplnenia vo Vestníku Ministerstva životného prostredia SR, ročník XVII, čiastka 2/2009 časť III. bod 4. § 3

II. Všeobecné emisné závislosti a všeobecné emisné faktory pre jednotlivé vybrané technológie a zariadenia

1. **Zariadenia na spal'ovanie palív – všeobecné emisné závislosti pre vybrané palivá a znečistujúce látky a všeobecné emisné faktory pre ostatné znečistujúce látky a palivá**

Uvádzam iba výber pre názornosť !!!

Ako zistit' množstvo emisií ZN ?

Palivo Kúrenisko	príkon v MWt	TZL	SO ₂	NO _x	CO
	EF v kg/t paliva, resp. kg/10 ⁶ .m ³ plynného paliva				
Hnedé uhlie, lignit					
pásový rošt	akýkol'vek	1,7 x A ^r	17,5 x S ^r	3	6
pásový rošt s pohadzovačom	akýkol'vek	4,0 x A ^r	17,5 x S ^r	3	10
pevný rošt	akýkol'vek	1 x A ^r	12,5 x S ^r	3	45
Drevo	akýkol'vek	15	-	3	16
Čierne uhlie , koks					
pásový rošt	akýkol'vek	1,5 x A ^r	19 x S ^r	5,5	3
pevný rošt	akýkol'vek	1 x A ^r	15,5 x S ^r	5,5	45
fluidné spaľovanie cirkulačná vrstva	akýkol'vek	2,2 x A ^r	12,5 x S ^r	2	5

Ako zistit' množstvo emisií ZN ?

Palivo Kúrenisko	príkon v MWt	TZL	SO ₂	NO _x	CO
EF v kg/t paliva, resp. kg/10 ⁶ .m ³ plynného paliva					
Kvapalné a plynné palivá					
TVO	< 3	2,9	20 x S	8,5	0,65
	3-100	2,9	20 x S	8,5	
	> 100	2,9	20 x S	8,5	45
ZPN	< 3	80	9,6	1560	630
	3-100	80	9,6	1560	630
	> 100	80	9,6	1560	630
Propán - bután	akýkol'vek	0,45	0,02 x S	2	5

Ako zistit' množstvo emisií ZN ?

Kde

TZL tuhé znečistujúce látky

NO_x oxid dusíka vyjadrené ako NO_2

ŤVO t'ažký vykurovací olej

ZPN zemný plyn naftový

KP koksárenský plyn

A^r obsah popolovín v pôvodnom palive v % hmotnosti

S^r obsah síry v pôvodnom palive v % hmotnosti

S pre kvapalné palivá je obsah síry v % hmotnosti

S pre plynné palivá je obsah síry v mg/m^3

S pre palivo propán - bután je obsah síry v mg/100g

Ďalej sú ta uvedené EF pre:

Výrobu vápna

Tehliarsku výrobu

Obal'ovne bitúmenových zmesí

Krematóriá

Ako zistit' množstvo emisií ZN ?

Príklad výpočtu pre tepelný zdroj spalujúci ZPN s použitím všeobecných emisných faktorov

Parameter	Jednotka	TZL	SO ₂	NOx	CO	suma C
Emisný limit	mg/m _n ³	5	35	200	100	neurčený
Emisný faktor	kg/mil. m ³		9,6	1560	630	105
Emitovaná látka	t/rok	0,0165	0,00197	0,3208	0,1296	0,0216

Minimálne v takomto členení s a spracúva výpočet pre určenie výšky poplatkov za každý stredný a veľký zdroj znečistenia

Ako zistit' množstvo emisií ZN?

Výpočet vypúšťaných ZN môže byť spracovaný aj na základe hmotnostného toku ZN z toho ktorého zdroja znečistenia. Ročné množstvo sa následne určí výpočtom podľa hodnoty toku a doby prevádzky zariadenia.

V zdrojoch znečistenie povinne vybavených automatickými monitorovacími stanicami sa množstvo určí na základe merania skutočných množstiev ZN.

Emisné faktory pre základné znečistujúce látky sú uvedené aj v OTN ŽP 2008:99; sú všeobecne uznávané – **pre konkrétné technológie a energetické mixy ich použitie však nie je vhodné resp. nepostihuje skutočný stav,**

Ako zistit' množstvo emisií ZN pri spotrebe elektriny ?

Doteraz bolo všetko uvádzané vo vzťahu k spotrebe palív.

Značný podiel spotrieb energie v auditovaných spoločnostiach pripadá na elektrinu .

Čo s tým ?

Narába sa tu s pojmom energetický mix primárnych energetických zdrojov použitých na výrobu elektriny v tom ktorom roku.

V rámci povinných informácií od dodávateľa elektriny tento údaj je uvedený na faktúre za elektrinu, chýbajú však údaje o emisných faktoroch pre ZN vo vzťahu k dodanej elektrine.

Nikto sa v rámci SR tomu systémovo nevenuje a nie sú k dispozícii žiadne oficiálne aktuálne hodnoty napríklad pre rok 2014 !!!

Ako zistit' množstvo emisií ZN pri spotrebe elektriny ?

Príklad hodnôt emisných faktorov ZN pre elektrinu ktoré boli vypočítané a použité v rámci NES, a.s. pri konkrétnom energetickom audite.

Položka	Merné emisie vzťahnuté k ušetrenej energii							
	TZL		CO		SO ₂		NO _x	
	g/MWh	g/GJ	g/MW h	g/GJ	g/MWh	g/GJ	g/MWh	g/GJ
Nákup elektriny	178	49	450	125	890	247	978	272

Upozornenie:

Hodnoty uvedené v tabuľke nie je možné považovať za oficiálne údaje
všeobecné platné na území SR !!!

Aké sú náklady za emisie ZN

Základné poplatky za vypúšťanie znečistujúcich látok sú uvedené v prílohe č. 2. zákona č.401/1998 Z. z. tabuľka č.2

Znečistujúca látka	Základný poplatok [euro.t ⁻¹]
Tuhé znečistujúce látky	165, 9695
Oxid siričitý	66, 3878
Oxidy dusíka	49, 7908
Oxid uhoľnatý	33, 1939
suma C	132, 7756
1. trieda	1 327, 7567
2. trieda	663, 8783
3. trieda	331, 9391
4. trieda	66, 3878

Výpočet množstva emisií CO₂

U spoločností spadajúcich pod systém obchodovania s emisiami CO₂ sú na overenie výpočtu ustanovené odborne spôsobilé osoby - overovatelia, ktorí overujú spôsob výpočtu a množstvá

V zdrojoch znečistenia povinne vybavených automatickými monitorovacími stanicami sa množstvo určí na základe merania skutočných množstiev CO₂.

Emisné faktory CO₂ pre palivá sú uvedené aj v OTN ŽP 2008:99; sú všeobecne uznávané – **pre konkrétné technológie a energetické mixy ich použitie však nie je vhodné resp. nepostihuje skutočný stav,**

Výpočet množstva emisií CO₂

Emisné faktory CO₂ pre palivá sú uvedené aj v OTN ŽP 2008:99; sú všeobecne uznávané – **pre konkrétné technológie a energetické mixy ich použitie však nie je vhodné resp. nepostihuje skutočný stav,**

Množstvo CO₂ je však možné vypočítať napr. aj pomocou emisného faktoru (zdroj IPCC):

Pevné palivá	Emisný faktor gC/MJ	Emisný faktor gC/kWh	Emisný faktor gCO ₂ /MJ	Emisný faktor gCO ₂ /kWh
Antracit	26,8	96,48	98,3	353,88
Čierne koks. uhlie	25,8	92,88	94,6	340,56
Ostatné čierne uhlie	25,8	92,88	94,6	340,56
Hnedé uhlie	26,2	94,32	96,1	345,96
Lignit	27,6	99,36	101	363,6
Bridlice	28,9	104,04	106,7	384,12
Rašelina	28,9	104,04	108	388,8
Biomasa (skutočné hodnoty)	29,9	107,64	109,6	394,56

Výpočet množstva emisií CO₂

Množstvo CO₂ je však možné vypočítat' napr. aj pomocou emisného faktoru (zdroj IPCC):

Kvapalné palivá	Emisný faktor		Emisný faktor	
	gC/MJ	gC/kWh	gCO ₂ /MJ	gCO ₂ /kWh
Ropa	20	72	73,3	264
Gasolín	18,9	68	69,3	249
Letecký petrolej	19,5	70,2	71,5	257
Benzín a motorová nafta	20,2	72,7	74,1	267
LVO	20,45	73,6	75	270
ŤVO	20,8	74,9	76,4	275
Propán - bután	17,2	61,9	63,1	227
Ostatné ropné produkty	20	72	73,3	264

Výpočet množstva emisií CO₂

Množstvo CO₂ je však možné vypočítat' napr. aj pomocou emisného faktoru (zdroj IPCC):

Plynné palivá	Emisný faktor gC/MJ	Emisný faktor gC/kWh	Emisný faktor gCO ₂ /MJ	Emisný faktor gCO ₂ /kWh
ZPN	15,3	55,08	56,1	201,96
CNG	17,2	61,92	63,1	227,16
Bioplyn	30,6	110,16	112,2	403,92
Rafinérská plyn	18,2	65,52	66,1	237,96
Vysokopevný plyn	66	237,6	101	363,6
Koksárenský plyn	13	46,8	47,58	171,288

Výpočet množstva emisií CO₂

Taktiež je možné použiť pre výpočet produkcie CO₂ faktor výpočtu podľa vyhlášky MDVaRR č. 364/2012 Z. z.

Transformačné a prepočítavacie faktory účinnosti výroby a distribúcie tepla, emisií oxidu uhličitého, primárnej energie a hodnoty výhrevnosti palív

Energetický nosič	Spôsob transformácie	Merná jednotka (m.j.)	Výhrevnosť kWh/m.j.	Faktor		
				transformácie a distribúcie energie ^{b), f), g)}	emisie CO ₂ K kg/kWh	primárnej energie f _p
Zemný plyn	štandardný kotel – starý	m ³	9,59	0,83 – 0,89	0,277	1,36
	štandardný kotel – nový	m ³	9,59	0,89 – 0,90	0,277	1,36
	nízkoteplotný kotel	m ³	9,59	0,90 – 0,93	0,277	1,36
	kondenzačný kotel	m ³	9,59	0,97 – 1,05 ^{c)}	0,277	1,36
	Kombinovaná výroba	m ³	9,59	0,85	0,277	1,36
LPG	štandardný kotel – nový	kg	12,788	0,89 – 0,90	0,2484	1,35
	nízkoteplotný kotel	kg	12,788	0,90 – 0,93	0,2484	1,35
	kondenzačný kotel	kg	12,788	0,97 – 1,05 ^{c)}	0,2484	1,35
Koks čiermouhoľný	kotel na tuhé palivo	kg	7,79	0,72 – 0,75	0,467	1,53
Čierne uhlie	kotel na tuhé palivo	kg	6,99	0,69 – 0,78	0,394	1,19
Hnedé uhlie triedené	kotel na tuhé palivo	kg	4,31	0,65 – 0,75	0,433	1,40
Lahký vykurovací olej	štandardný kotel – starý	kg	11,67	0,82	0,330	1,35
	štandardný kotel – nový	kg	11,67	0,85	0,330	1,35
	nízkoteplotný kotel – starý	kg	11,67	0,87	0,330	1,35
	nízkoteplotný kotel – nový	kg	11,67	0,91	0,330	1,35
Drevené peletky	kotel na biomasu	kg	4,72	0,86	0,020	0,20
Drevná štiepka	kotel na biomasu	kg	3,19	0,78	0,020	0,15

Výpočet množstva emisií CO₂

Taktiež je možné použiť pre výpočet produkcie CO₂ faktor výpočtu podľa vyhlášky MDVaRR č. 364/2012 Z. z.

Kusové drevo	kotol na biomasu	kg	3,19	0,70	0,020	0,10
Kusové drevo	kotol na biomasu so splyňovaním	kg	3,19	0,83	0,020	0,10
Zemný plyn	diaľkové vykurovanie	kWh		0,84	0,277	1,36
Čierne uhlie	diaľkové vykurovanie	kWh		0,80	0,394	1,19
Hnedé uhlie	diaľkové vykurovanie	kWh		0,65 – 0,70	0,433	1,40
Drevná štiepka	diaľkové vykurovanie	kWh		0,72 – 0,80	0,020	0,15
Ťažký vykurovací olej	diaľkové vykurovanie	kWh		0,80	0,330	1,35
Zemný plyn	diaľkové vykurovanie – kombinovaná výroba elektriny a tepla	kWh		0,80 – 0,84	0,277	1,36
Hnedé uhlie	diaľkové vykurovanie – kombinovaná výroba elektriny a tepla	kWh		0,60 – 0,70	0,433	1,40
Čierne uhlie	diaľkové vykurovanie – kombinovaná výroba elektriny a tepla	kWh		0,65 – 0,75	0,394	1,19
Jadrová energia	diaľkové vykurovanie – kombinovaná výroba elektriny a tepla	kWh		0,88 ^{d)}	0,016	1,00
Elektrina	elektrické vykurovanie, chladenie	kWh		0,99	0,293 ^{h)}	2,764 ^{e)}
	elektrický ohrev pitnej vody	kWh		0,99	0,293 ^{h)}	2,764 ^{e)}
	tepelné čerpadlo - voda, vzduch, zem (el. motor)	kWh		2,76	0,293 ^{h)}	2,764 ^{e)}

Výpočet množstva emisií CO₂

Pozor, veľmi častá chyba!!!

Faktor primárnej energie uvedený v danej vyhláške neslúži na výpočet spotreby primárnych energetických zdrojov, na to slúži faktor transformácie a distribúcie. Je to nešťastne zvolený názov, tento faktor určuje tzv. šedú energiu (t'ažba, čistenie, spracovanie, doprava a pod.) potrebnú po vstup do miesta premeny na inú formu energie.

Emisné faktory CO₂ pre zemný plyn sú uvedené aj na stránke prevádzkovateľa celoslovenskej plynárenskej distribučnej siete SPP distribúcia.

Výpočet množstva emisií CO₂

Sú k dispozícii aj iné materiály pre výpočet množstva emisií pomocou emisného faktoru ako napríklad systém používaný v rámci Dohovoru primátorov a starostov v programe „Za udržateľnú energiu na miestnej úrovni“

Je možné ho upraviť tak aby bral do úvahy prípadnú samoprodukciu elektriny v auditovanej spoločnosti.

Jednoduchý vzorec pre určenie emisného faktor CO₂

$$\text{EFE} = [(TCE - LPE - GEP) * NEEFE + CO_{2LPE} + CO_{2GEP}] / (TCE)$$

kde

EFE = miestny emisný faktor CO₂ pre elektrinu [t/MWh]

TCE = celková spotreba elektriny [MWh]

LPE = miestna výroba elektriny [MWh]

GEP = priamy nákup „zelenej“ elektriny [MWh]

NEEFE = vnútrostátny alebo európsky emisný faktor CO₂ pre elektrickú energiu (možnosť výberu)[t/MWh]

CO_{2LPE} = emisie CO₂ z miestnej výroby elektriny) [t]

CO_{2GEP} = emisie CO₂ z výroby certifikovanej zelenej elektrickej energie [t]

Výpočet množstva emisií CO₂

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené vybrané hodnoty emisných faktorov CO₂ pre elektrinu v niektorých štátoch EÚ v rámci skôr uvedeného programu
http://www.uhodameriv.eu/IMG/pdf/technical_annex_sk.pdf

Štát	Štandardný emisný faktor (t CO ₂ /MWh _e)	Štát	Štandardný emisný faktor (t CO ₂ /MWh _e)
Slovensko	0,252	Estónsko	0,908
Rakúsko	0,209	Fínsko	0,216
Dánsko	0,461	Grécko	1,149
Nemecko	0,624	Slovinsko	0,557
Francúzsko	0,056	Rumunsko	0,701
ČR	0,950	Veľká Británia	0,543
Maďarsko	0,566	Holandsko	0,435
Poľsko	1,191	Grécko	1,149
Švédsko	0,023	EÚ - 27	0,460

Ďakujem za pozornosť!

Ing. Pavol Kosa
pavol.kosa@nesbb.sk